

om van de revisie der aan de oude gekoppelde processen zich af te maken met een sinister gebaar, voorts dat ze nog altijd schorsen, als iemand niet tot permanente oneerlijkheid te bewegen is, en dat ze dit alles uithalen, TERWIJL ze zeggen: laat ons toch eens bidden en „worstelen“, dan zeg ik: als gij gelooft, dat er te „worstelen“ is, dat uw standpunt aanvechtbaar is, waarom zet ge dan niet een poosje den heelen handelstop, onder voorwaarde, dat dat geen consequenties heeft voor later? Waarom doet ge dan alsnog in 1947 niet wat Schilder u adviseerde in December 1943: niet eens afschaffen dien besluitenboek, maar hem opschorten tot na het gesprek? Mooie woorden! DAT waren mooie handelingen geweest, als men gedaan had naar Schilder's advies, December 1943. Het is daarom een kloppen aan de verkeerde deur, als inzonder ONS vraagt, nóg eens voor te slaan wat de heeren, die nu zeggen te bidden, hebben verworpen, naar hun zeggen óók biddende, toen de brand nog kon gebluscht worden. Als dhr M. vervolg:

Door dit synodale gebed te plaatsen tegen een achtergrond van feitjes, gebeurtenissen, al of niet zuiver bedoelde handelingen van synodale zijde in deze materie, doet U mij achter de regels lezen: Ja, ja, vroem in den mond in het publiek, maar bewust knoeien achter de schermen.

dan antwoorden wij: o neen, wij spreken van knoeien vóór de schermen. En juist omdat het stuk der deputaten zich bezig houdt met wat onder de zon, vóór het ijzeren gordijn, gebeurt, vergist zich de heer M., als hij verder schrijft:

Hoe zal dit dan niet van synodale zijde worden opgevat? Ik denk aan een roode lap en aan een stier. Zelfs al kon U objectief het synodale hart peilen, dan mocht U in dit stadium der samenspreking uw bevinding nog niet afdrucken en bovendien verlangen, dat de synodale bladen uw opinie overnemen. Alles wat irriteert moet vermeden worden. Op deze wijze voortgaande zult U de oorzaak zijn, dat het voor U op een kier openstaande broederhart aan den overkant haastig weer wordt toegesloten onder het slaken van de bekende verzuchting: „Zie je wel, er is met „die vent“ niet te praten, waarin dan dat synodale hart ongelijk zou hebben getuige uw houding op de Groninger synode. Doch de schuld van die foutieve verzuchting zal dan toch bij U liggen. Wee de ergernissen, prof. Schilder.

Ik herhaal: het „synodale hart“ bestaat niet, evenmin als het „synodale geweten“. De „roode lap“, die den stier prikkelt? Maar zelf verklaart „de stier“: die z.g. roode lap, wel, dat is mijn eigen glanzende huid! Inzonder doet nu net, ALS OF de synodocratische leiders ook al zoo ongeveer schuld zien. Hoe komt hij er toe? Hebben ze nog niet pas gezegd: het is de wil des Heeren HEE-REN? We gaan nóg schorsen? Van hun pers spreken we nu maar niet eens. Moeten we dan niet zeggen: dit is volgens de genade Gods, en volgens ons is het een gericht van boven, en daarom moeten we eens zakelijk daárover handelen? Laten we elkaar goed verstaan: elk gezeur over samenspreken, dat van deze officiële dingen, die men ginds halleluja-zaken noemt, zwijgt, zal gezeur blijven. Of er een op een kier openstaand broederhart is? Ik heb het nog niet ontdekt, en geloof, dat ds v. d. Born de zaken beter peilt, als hij constateert, dat ze n.l. onlangs ook al te Kampen in openbare woorden ons hebben „afgeschreven“. Maar wat raken mij

die hypothesen? En wat deert mij het spel met den gouden schijn? Alles wat „irriteert“ moet vermeden worden. Maar niets wat halleluja-stof genaamd wordt, b.v. de jongste schorsingen, in den naam des Heeren, mag als halleluja-stof vergeten worden, willen we althans nog bedenken, dat de naam „Ja(hweh)“ in het woord „halleluja“ opgesloten ligt. Er zijn er, die rekenen met de mogelijkheid, dat — o neen, niet bij de „onnoozele zielen“, maar bij enkele der leidende figuren — de stille gedachte leeft: er komt van een samenspreking toch niets, maar als we den vredeestoon aanslaan, houden we velen van vrijmaking terug, en in elk geval houden we de beslissing rekkende, en slijpen de fijne puntjes af in de memorie der menschen, laat ons dus den vredeestoon aanslaan, en straks bovendien nog het „resultaat“ boeken, te kunnen zeggen: „ze willen immers niet?“ Men versta me goed: ik zeg niet, dat het zoo is. Evenmin echter zeggen we: alleen boóze harten rekenen met en alleen boóze tongen fluisteren van deze mogelijkheid. Als ik zie, hoe er en door Ridderbos en door Nauta gedraaid is met woorden, in officiële stukken, om den mooieschijn maar te kunnen bewaren, dan verklaar ik, nadat ik die klacht heb gestaafd uit publicatie van officiële stukken, die mijnerzijds zijn openbaar gemaakt: het is mogelijk, dat er weer heel wat gedaan wordt, alleen maar om den mooieschijn te bewaren. Achter niemand's rug spreek ik hier kwaad: Ridderbos en Nauta hebben de kans gehad mijn publieke opmerkingen in „De Waarheid Luistert Nauw“ te weerleggen, doch hebben het niet gedaan. Maar wat hebben we aan zulke speculaties? Laat de massa zeggen: „ze willen niet“. Het nageslacht zal aanvullen: ze wilden geen onzakelijk geteem achter de schermen. Maar datzelfde nageslacht zal dan van de Ridderbossen c.s. zeggen: ZIJ WILDEN NIET, d.w.z. niet zakelijk, schriftelijk en kerkelijk-officieel, op de kwesties ingaan. De menschen, die in 1944 de razzia begonnen zijn, wisten bij voorbaat, uit mijn eigen mond, schriftelijk, dat ik de formule van 1944 niet kon aanvaarden. Dat wetende, stelden zij de vraag: ja of neen, aanvaarden? Zoo wisten ze ook, dat wij, die ons vrijmaakten, de officieel aangevoerde schorsingsgronden van 1944 geen bagatel vinden, omdat Gods Naam er boven en eronder staat (met hún pen dan altijd), en nu vermijden ze daárover schriftelijke stukken, hoewel ze die eerst in duizenden exemplaren over de kerken hebben uitgestrooid, en tot in „Aske-lon“ toe, toen het erop aankwam ons van de kerken, die we met liefde gediend hadden, los te maken, onder een stroom van nonsens-beweringen. En nu kan het mij, d.w.z. één van die deputaten, geen zier schelen, of ze al zeggen: „met dien vent is toch niets te beginnen“. Ik weet, dat ze het al maar over „dien vent“ hebben, en gun hun met hun schare eventueel dat genoegen. Ik ga niet, om mijn persoon een beetje aangenamer te maken, me in bochten wringen, alsof ze geen RECHTSPRAAK hadden ondernomen; en als de heer M. nu ook al net doet, alsof een stuk van zooveel deputaten een stuk van één man is, dan zeg ik ook hem: wee dien man, door wien de „ergernis“ komt. Ergernis, dat is een aanleiding tot zondigen. Eén der grootste „ergernissen“ is het voortdurend praten over dien éénen man, alsof niet aanstond prof. Greijdanus er is als schrijver van gravamina, en als geschorste, en ds D. v. Dijk als weggestuurd synodelid, en een

candidaat als geweigerd, en zoo veel meer. Zoolang de heeren over dien eenen persoon blijven roddelen, geloof ik van hun verzoeningswil geen steek. Want dat is de ergste misleiding, maar dan gehandhaafd. Ik zal niet de zaken der kerken bekijken onder het aspect van den persoon van K. S. Maar ik zal evenmin de zaken der kerk bekijken onder het gezichtspunt van den persoon van J. R., of F. W. G., of D. N., of een ander der grossierders in — schriftelijke stukken. Wel zal ik mijn schouders ophalen als zulke grossiers zeggen: schriftelijke stukken man, wel, dat geeft maar misverstanden..... Ik noem dit gezeur met een goeden term van collega Holwerda: zwendel.

En schrijver wete: ik laat geen „bevinding“ omtrent eenig „synodaal hart“ afdrucken, maar deputaten laten nog eens afdrucken wat de lieden van ginds zelf hebben laten afdrucken. We spreken toch over publieke zaken?

En als we ook maar één oogenblik voet gaven aan de camouflage-politiek (door mede te camoufleren) dan waren wij zelf gelegd onder het „wee“ van Matth. 18 (dat anders luidt dan schrijver citeert). Want dat de synodalistische kerken zoo tot zonde komen, is 't gevolg van de aanleiding-tot-zondigen (de „ergernis“) der camouflage der werkelijke geschiedenis.

Volgende week verder.

K. S.

DE ZWARTE LIJST.

V.

We meenden zoo langzamerhand aan het einde te zijn van de beschikbare gegevens over het verbieden van de sacramenten in de synodaal gebonden kerken. Maar telkens blijkt, dat er nog méér uit de historie naar boven komt.

Zoo hebben we nog niet vermeld, hoe in Delft vier broeders van het Avondmaal werden geweerd (br J. v. d. Kaden en nog drie anderen, zie „Ref.“ 16 Nov. 1946), nadat zij een voorlichtingsvergadering hadden belegd en een spreker hadden laten optreden.

In Delft is trouwens nog wel meer gebeurd. In de omgeving van deze plaats waren in den winter van 1945 „ondergedoken“ br en zr J. C. Nieuwlaat uit De Bilt. Deze br had zich in Juli 1944 reeds tot den kerkeraad aldaar gericht, doch zonder resultaat; daarna had hij met zijn vrouw de Acte van Vrijmaking ingezonden, doch werd den daarop volgende Zondag na bespreking toch onverhinderd toegelaten tot de Avondmaalsviering. In Jan. 1945 deelde hij dit alles schriftelijk mee aan den kerkeraad te Delft, daarbij uitdrukkelijk vermeldend, dat de door hem ingediende acte alleen een vrijmaking van de conscientie inhield, en wegens den voorloopigen „godsdiensvrede“ te De Bilt en Utrecht nog geen breuk met de plaatselijke kerk betekende. Tenslotte vroeg hij, of in deze omstandigheden de doop aan zijn kind te Delft kon worden bediend. Daar de kerkeraad te Delft eerst bericht wilde afwachten van dien te De Bilt, en dit door de uiterst moeilijke postverbinding lang uithleef, schreef br Nieuwlaat particulier aan ds G. van der Zanden te De Bilt. Deze antwoordde daarop in een persoonlijk schrijven (de kerkeraad kon toen niet over de zaak beraadslagen), met o.a. de volgende passage: „Bij den doop van Uw kind is het niet de vraag wat voor besluiten de Gen. Synode genomen heeft, maar of U instemt met den inhoud van het Doops-

Daarom gaat hij huisgezinswijze over in den dienst des Heeren, en worden zijne kinderen met hem gedoopt.“³⁾

En wat God nu verklaart en doet, dat wil zijn kind ook en met alle kracht.

Een gedoopte „kan niet wenschen dat iets van het zijne, en vooral niet dat zijn kroost, de ontwikkeling en voorzetting van zijn eigen wezen, buiten het verbond zouden blijven, waarin hij thans met God staat.

Daarom werpt hij zijn kroost van de baarmoeder af op den Heer; daarom brengt hij het terstond van de natuur tot de genade, van Adam tot Christus, van het werk verbond tot het genade-verbond.“⁴⁾

Het recht op den doop, hierop gefundeerd, dat God zijn kinderen met hun zaak tot zijn eigendom verklaart en het doel van den doop n.l. om de kinderen aan den Heere over te geven en toe te wijden vallen zoo samen.

„Regt en oogmerk vereenigen zich hier. Het kind van den bekeerden en gedoopten heiden is dus reeds geen heiden meer. In zijne ouders werd dat kind, als tot hun wezen behoorende, met alles wat zij zijn en bezitten, regtens den Heer geheiligd, terwijl hun uitdrukkelijk verlangen het bovendien dadelijk toewijde aan den Heer, door het te brengen onder het zegel van het verbond.“⁵⁾

Met alle kracht predikt Wormser dan, dat alle gedoopte kinderen den vollen, waarachtigen, steeds in alles volkomen gelijken doop ontvangen.

Dat blijkt naar zijn overtuiging vooral uit het dankgebed dat de gemeente na de bediening van den doop

³⁾ Idem, p. 42.

⁴⁾ Idem, p. 42.

⁵⁾ Idem, p. 43.

POPULAIR-WETEN - SCHAPPELUKE SCHETSEN

OM HET HART DER REFORMATIE, XIX.

Het woord bevat alle beloften Gods, en het geloof neemt ze alle aan. De inhoud van het woord is Christus, de gansche Christus.....

Dr H. Bavinck.

DE KINDERDOOP.

Hoe Wormser over den kinderdoop zal oordeelen is voor ieder, die de ontwikkeling van zijn gedachten tot dusver gevolgd heeft, volkomen duidelijk.

Wanneer hij daarover gaat spreken, wijst hij als fundeering van dien doop allereerst op „de genadige bestelling van den Heer, die in het verbond met Abraham opgericht, heeft verklaard te willen zijn de God van hem en zijn zaad“.¹⁾

Eigenlijk is hiermee voldoende — wij alles — gezegd. De „formule des verbonds“ uit Gen. 17 is het vaste fundament van den kinderdoop; het goddelijke genadewoord waarop het recht van de kinderen op hun doop alleen en geheel is gefundeerd.

Maar als Wormser over het recht van de ouders om den doop voor hun kinderen te vragen en van de kinderen om dien te ontvangen, spreekt, wijst hij ook nog op wat anders.

De Heere heeft n.l. het rijke woord, dat Hij God

wil zijn van de geloovigen en hun zaad, niet maar als een grillig en willekeurig woord gesproken. Integendeel — dat God in zijn verbond óók de kinderen opnam, hangt samen met de structuur van de menschen en het menschelijke geslacht, zooals die naar Gods eeuwig welbehagen door God is gewild en bij de schepping door Hem werd gerealiseerd. Omdat nu de Schrift de menschen teekent, zooals ze door den Heere geschapen zijn, vinden we daarin „eene diepe opvatting van 's menschen wezen en bestaan“. Numelijk zoo, „dat hij één is met zijne kinderen; zijne kinderen de ontwikkeling en uitbreiding zijn van zijn wezen“. En het recht van de ouders om hun kinderen te doen doopen, het recht van de kinderen zelf op de ontvangst van den doop, heeft „naast de vergunning, die de Heer genadig heeft verleend“ n.l. in het woord aan Abraham, „zijn grond“ óók in die genoemde diepe opvatting van „s menschen wezen en bestaan“.²⁾

Wanneer nu iemand door God tot zijn eigendom is verklaard, dan heeft die goddelijke daad ook aanstands de verst reikende gevolgen voor de kinderen van den betrokkene. Want toen God beslag op hem legde, strekte Hij zijn hand ook uit naar zijn kinderen en verklaarde Hij plichtig dat ook die van toen af zijn eigendom waren.

„De gedoopte, de met Christus gestorvene en opgestane, de aan God toegewijde, is Gods dienaar met alles wat hij is en bezit, en ten allen tijde; op den troon en achter den ploeg; met al zijne bezittingen; met zijn gansche huis.

Hij is met alles wat het zijne is den Heere geheiligd, met al zijne bezittingen, met al zijne vermogens, met al zijne krachten.

²⁾ Idem, p. 42/3.

¹⁾ De Kinderdoop p. 42.

formu
van gans
zonder
zijn met
interpret
welbewust
derland h
ander be
Zijn gemo
maar vals
weten, zo
ren“.

Dit br
er maar
zien, hoe
aanklacht

Br Nies
raad te D
en vrager
zoo, dat
„vrijgema
ben“.

Op 17
der gebo
„dat hij
door U h
sluiten de
ken in N
king gebr
vinden or
gen Door
alhier in

Dit sta
lingen te
mee was
sacramen
zij openli
synodale

Nu ne
Avondma
Amstel
den op 2
raad gez
ten. Na
telijke be
censuur.
den de le
circulaire
J. Keizer
die same
het verb
inlichten
mogelijk
gaande z
van de
roep was
kebelt er
kerkeraa
gruwel v
wilt br v
kebelt de
en van h
tusschen
kerkeraa
van een
volution
Het be
Catechist
heette) c

uitsprek
niets als
uitgaat
doop ve
Maar de
niet aan

„De vi
in de da
spreken
a b s t r

Daarom
ieder ge
God het
eeniggeb
men hoe
zegelt er

Zij wi
houding,
te redde
kind
ding, wi
dankzeg
berooft.

Dat ki
m a k e
verzegli
zelfs zor

Het n
kracht v
genadev
kracht v
verborge
tie“).⁶⁾

⁶⁾ Ider

meer.
on blijven
erzoe-
dat is de
afd. Ik
ler het as-
ik zal
bekij-
nt van
W. G., of
ierders
Wel zal ik
rs zeggen:
maar mis-
een goeden

ading" om-
depu-
lieden van
reken toch

en blik
age-po-
lan waren
th. 18 (dat
dat de syn-
n, is 't ge-
ergernis")
is.

K. S.

V.

et einde te
t verbieden
den kerken.
de historie

in Delft
en geweerd
zie „Ref.“
vergadering
n optreden.
eerd. In de
winter van
euwlaet uit
eds tot den
ltaut; daar-
Vrijmaking
den Zondag
aten tot de
hij dit alles
elft, daarbij
ingediende
ntie inhield,
ede" te De
tselijke kerk
eze omstan-
kon worden
erst bericht
en dit door
ag uitbleef,
G. van der
arop in een
en niet over
de passage:
et de vraag
omen heeft,
et Doops-

a den dienst

het hem ge-

at wil zijn

iets van het

ontwikkeling

ten het ver-
t God staat.

baarmoeder

terstond van

n tot Chris-
t genade-

undeerd, dat

in eigendom

, om de kin-
oe te wijden

er. Het kind

is dus reeds

dat kind, als

it zij zijn en

wijl hun uit-
lijk toewijd-
der het zegel

dat alle ge-

en, steeds in

uit het dank-

van den doop

formulier en of U de vragen, die gesteld worden, van ganscher harte met „Ja“ kunt beantwoorden zonder er opvattingen in te schuiven die in strijd zijn met de historische, in onze kerken gehuldigde interpretatie. Wanneer U „Ja!“ zegt, maar daarmee welbewust niet bedoelt wat de Geref. Kerken in Nederland bedoelen, maar wat b.v. Greijdanus of een ander bedoelt, dan staat U niet recht voor God en Zijn gemeente — dan is Uw „Ja!“ niet waarachtig, maar vals. En een kerkeraad, die dat van U zou weten, zou op dien grond U den Doop moeten weigeren.

Dit briefgedeelte spreekt voor zichzelf. We zullen er maar geen commentaar aan toevoegen. Ieder kan zien, hoe in die dagen gewerkt werd met de valsche aanklacht van afwijking in de leer.

Br Nieuwlaet gaf dezen brief door aan den kerkeraad te Delft, en voegde er enkele korte opmerkingen en vragen aan toe, o.a. deze: „wel zien wij momenteel zoo, dat beiden, dus zoowel: „Geref. Kerken“ als „vrijgemaakte Geref. Kerken“ recht van bestaan hebben“.

Op 17 Febr. 1945 werd hem namens den kerkeraad der gebonden kerk te Delft het volgende meegedeeld: „dat hij (de kerkeraad, L. D.) in verband met het door U ingenomen standpunt ten aanzien van de besluiten der Generale Synode der Gereformeerde Kerken in Nederland en gelet op het door U tot uitdrukking gebrachte kerkelijke standpunt geen vrijheid kan vinden om Uw verzoek tot bediening van den Heiligen Doop aan Uw kind in de Gereformeerde Kerk alhier in te willigen“.

Dit standpunt werd later door predikant en ouderlingen te De Bilt „vanzelfsprekend“ geacht. En daarmee was de situatie duidelijk genoeg geworden: de sacramenten geweigerd aan trouwe geloovigen, omdat zij openlijk verklaarden, niet in te stemmen met de synodale leeruitspraken!

Nu nog een voorbeeld van ontheiliging van de Avondmaalstafel, zooals men die bestaan heeft te Amsterdam. Daar had een groep van bezwaardenen op 21 Dec. 1944 een verklaring aan den kerkeraad gezonden met betrekking tot de synode-besluiten. Naar aanleiding daarvan werd bij sommige ambtelijke bezoeken reeds gezinspeeld op noodzaak van censuur. Enkele maanden later (20 April 1945) werden de leden van de kerk te Amsterdam-Centrum per circulaire opgeroepen tot een vergadering, waarin ds J. Keizer van Krommenie zou spreken. Als doel van die samenkomst was aangegeven: „Teneinde U over het verloop van een en ander volledig te kunnen inlichten en om eventueel gezamenlijk misverstanden zoo mogelijk uit den weg te ruimen“. Blijkens de voorafgaande zinsneden doelde dit allereerst op het verloop van de contactpogingen met den kerkeraad. De oproep was ondertekend door de brs J. Faber, H. Kiebel en C. van Milligen. Weer werd toen door den kerkeraad het befaamde „meten met twee maten“ (de gruwel van de gedeformeerde kerk) toegepast. Terwijl br van Milligen geen vermaan kreeg, werd br Kiebel door dr Kunst met een wijkouderling bezocht en van het Avondmaal geweerd. Men gaf hem de keus tusschen conformering aan het standpunt van den kerkeraad of gaan naar de classis; het samenroepen van een bijeenkomst van gemeenteleden werd een revolutionaire daad genoemd.

Het beroep van br Kiebel op antw. 55 van den Catechismus mocht niet baten; waar hij (naar het heette) den kerkelijken weg verlaten had en ook wel-

uitsprekt. Natuurlijk verstaat men van dat gebed niets als men uitgaat van de praedestinatatie, als men uitgaat van een in het hart aanwezigen en door den doop verzegelde wedergeboorte of iets dergelijks. Maar de Vaders die dat gebed opstelden dachten ook niet aan zoo iets.

„De vaders spreken in het aangehaalde gebed en in de dankzegging met volkomen juistheid; maar zij spreken uit het genadeverbond, en niet uit de abstracte praedestinatatie.“

Daarom houde men wel in het oog, dat zij voor ieder gedoopt kind, hoofd voor hoofd, danken dat God het „door Zijn Heiligen Geest tot lidmaat Zijn eeniggeboren Zoons, en alzoo tot Zijn kind aangenomen heeft, en dat zelve met den Heiligen doop verzegelt en bekrachtigt“.

Zij wisten niets van die inwendige, stille voorbehouding, waardoor men thans somtijds de zaak tracht te redden, door er bij te denken: „mits het kind uitverkoren zij“: eene voorbehouding, waardoor het genadeverbond evenzeer als de dankzegging zelve van kracht en waarheid wordt beroofd.

Dat kind moet in zijn opwassen kunnen staat maken op de genade van God, die het in den doop verzegeld is; — verzegeld is, onvoorwaardelijk, ook zelve zonder de voorwaarde van uitverkoren te zijn.

Het moet den weg ten hemel kunnen inslaan uit kracht van hetgeen God hem geopenbaard heeft (het genadeverbond); want het kan dit niet doen uit kracht van hetgeen God voor hem tot dus verre heeft verborgen gehouden, (zijne personeele praedestinatatie).⁹⁾

⁹⁾ Idem, p. 91.

gerde, zich in de toekomst van het bijeenroepen eener dergelijke samenkomst te onthouden, werd hij uitdrukkelijk schuldig verklaard aan de in het Avondmaalsformulier aangeduide zonde van het aanrichten van tweedracht, secten en mouterij (dus het vijfde gebod). De afhouding geschiedde volgens dr Kunst als een soort „voorcensuur“. De gevonniste schreef hierover een ernstigen brief aan den kerkeraad, met daarin deze vraag: „Broeders, hebt U wel ernstig overwogen, toen U aan Uw afgevaardigden Uw opdracht gaf, wat dit beteekende? Mij werd door Uw afgevaardigden medegedeeld, dat deze afhouding als een soort voorcensuur te beschouwen was, waarna dus eventueel verdere tuchtmaatregelen zullen volgen. Dit is dus in beginsel een uitbannen uit het Koninkrijk Gods“. Ondanks herhaald verzoek kwam van den kerkeraad geen antwoord. Toen op 1 Aug. 1945 de vrijmaking in Amsterdam-C. tot stand kwam, is deze zaak (naar later bleek) op den kerkeraad afgedaan als niet meer ter zake dienende, aangezien br Kiebel immers door zijn vrijmaking zich aan het opzicht van den kerkeraad onttrokken had! Ja, die weg is meer gevolgd in de kerken.....

Afhouding van 't Avondmaal heeft ook plaats gehad te Driesum. Daar had br A. Jagersma (thans predikant) leetuur verspreid, waarin de synodebesluiten werden bestreden. Hierover werd hij ernstig vermaand. De wijkouderling deelde hem mee, dat hij eigenlijk reeds onmiddellijk behoorde te worden afgehouden van het Avondmaal, maar dat de kerkeraad wegens den te korten tijd van vermaan daartoe nog niet was overgegaan. Op de vraag, wat de feitelijke gronden waren voor dit vermaan, moest het antwoord uitblijven. Br Jagersma wees er toen op, dat dit vermaan dan geen kerkelijke tucht was, doch dictatuur. Later deelde hij in een bespreking met den kerkeraad mee, dat hij instemde met den inhoud van de acte van vrijmaking. De kerkeraad liet hem echter toe tot de Avondmaalstafel. Na de viering schreef br Jagersma, dat hij tot zijn vreugde hieruit had opgemaakt, dat de kerkeraad dus blijkbaar de confessioneele binding aan de bekende uitspraken niet wilde doorvoeren.

Het antwoord van den kerkeraad luidde:

„Uw brief van 1 Nov. l.l. heeft den kerkeraad ten diepste bedroefd en hij vraagt zich af: is dat de vrucht van Uw avondmaalsviering?“

De kerkeraad heeft dan ook geen behoefte op een dergelijken brief in te gaan. Hij wil U alleen zeggen, dat de conclusies die U daarin trekt onjuist zijn.

Overigens wil de kerkeraad niet eerder met U over de kerkelijke kwesties spreken dan wanneer U belooft Uw heillooze actie in en buiten de gemeente te staken.

Gaarne zouden wij vóór a.s. Woensdag 8 Nov. van U vernemen of U met genoemde actie wilt ophouden“.

Br Jagersma wees er den kerkeraad schriftelijk op, dat hij daarmee in feite beschuldigd werd van een zondige Avondmaalsviering, en dat het voorts niet aanging, hem een eisch te stellen zonder daarover eerst behoorlijk met hem te spreken. Hij vroeg wat er nu precies in hem werd afgekeurd.

Op 9 Dec. d.a.v. kreeg hij mondeling bericht, dat hem de Avondmaalsgemeenschap was ontzegd. Grond? „Alles wat er gebeurd was!“ Verder niets.

Toen heeft br Jagersma een andere Avondmaalstafel opgezocht, waar zij, die heilig willen leven naar Gods Woord, niet werden afgehouden.

L. DOEKES.

HET LOFLIED OP DEN DOOP.

Is het wonder, dat Wormser's woord telkens overgaat in een loflied op het groote genadewonder, dat onze getrouwe God en Vader in den doop aan de zijnen schenkt?

In den doop, zoo roemt hij, heeft God alles gegeven. „De gansche geloofsweg van den christen toch is niets anders dan de voortgezette ontwikkeling van den doop, dien hij als kind of in lateren leeftijd heeft ontvangen; en zijne bekeering is niets anders dan het komen tot de bewustheid en tot de erkenning van hetgeen een Drieëenig Verbondsgod hem reeds als bewusteloos kind in den doop verzegelde voor hem te willen zijn.“⁷⁾

In den doop wordt ons den vasten, betrouwbaren weg geschonken, die ter zaligheid leidt, den weg des verbonds. Er zijn veel christenen die onder den geloofsweg verstaan „datgene wat een geloovige wedervaart: zijne bennauwdheden, vertroosting, onderzinkingen en bevindingen“. Maar dat is geheel onjuist. Dat alles is hoogstens wat men op den weg zoo al beleeft. Onder den geloofsweg moet men verstaan „den grond, dien men onder den voet heeft, waarop men wandelt; den weg, welke ieder die hem tot den einde bewandelt, onfeilbaar in de eeuwige heerlijkheid brengt“. En deze geloofsweg „ontwikkelt zich uit het genadeverbond“, dat ons in den doop wordt verzegeld, waar we door den doop in worden vastgezet.⁸⁾

⁷⁾ Idem, p. 25.

⁸⁾ Idem, p. 55.

HEEREN OF BROEDERS?

I

Het is met het „Geref. Weekblad“ een wonderlijk geval. Daarin schrijven geregeld de beide professoren Ridderbos, vader en zoon. De vader is sinds het eerste nummer van dit blad bezig met een langdradige herkauwing van de spijzen, die hij de kerken voorzette in het Praeadvies. Want dr Polman had gezegd, dat je het praeadvies gerust in de kachel kon stoppen, en de synode ontkende dat het ooit was geweest toetssteen voor de zuiverheid in de leer. En zoo verging dit befaamde stuk tot asch. Maar dr J. Ridderbos ziet kans, het stuk uit de asch te doen herrijzen, in afleveringen wel te verstaan. Het Geref. volk kon dat stuk indertijd ineens niet verwerken; maar prof. J. Ridderbos blijkt het noodig te achten, dat volk nu elke week een lepel toe te dienen, bereid naar hetzelfde recept uit dezelfde ingrediënten, zulks „tot opbouw van het Gereformeerde leven“. Vader Ridderbos blijft dus den nadruk leggen op het dogmatische. Maar zijn zoon-en-collega tapt uit een ander vaatje. Hij wil wel niet ontkennen, dat „onder en bij dit alles (met „alles“ is bedoeld: toelichting, praeadvies, zestien punten, vervangingsformule enz.) het confessioneel karakter van het eenmaal uitgesprokene gehandhaafd werd, doch — zoo laat hij daarop volgen — ik ontken wel, dat het schisma onder deze leiding en in dien omvang ook maar in de verste verte zijn verklaring zou kunnen vinden in de handhaving van deze oude eenheidsformule. Wat hier beslist heeft was iets geheel anders, n.l. de wilkeur en de kerkelijke partijchap, die jaar en dag was gekweekt en die de Kerken na lang toezien en stilzwijgen, eindelijk bij haar waren naam hebben genoemd, toen zij in het hoofddeding niet van ketterij, maar van scheurmaking hebben gesproken. Er zijn teekenen, die er op wijzen, dat het ware karakter van dit schisma den volke duidelijk gaat worden, in en buiten de kerken“. Daarom spreekt de schrijver in zijn artikel dan ook bij voorkeur van het „Schilderschisma“.

Eerlijk gezegd, ik ben dankbaar voor deze ontboezeming. Niet zoozeer om de tegenstrijdigheid tusschen vader en zoon (de één zegt: het ging om het dogma, de ander: het ging eigenlijk om iets anders), want dat moeten ze onder elkaar maar uitmaken. Doch hierom: de zoon, die wel vaker zijn mond voorbijpraatte en uit de school klapte, openbaart hier voor de zooveelste maal wat de synode bezield, toen ze in '36 de „leergeschillen“ aan de orde stelde, en in '42 met „leeruitspraken“ kwam. Zoo stelde men het voor aan het volk, dat vóór de coullissen staat, waarachter de leidslieden „in comité-generaal“ vergaderen. Van '36 tot '44 zei men tot het volk: het gaat om de LEER!!! En toen onzerzijds geprotesteerd werd tegen de partijdigheid van het onderzoek, was de synode woedend over zulk een aantijging. Het ging om de LEER. Nu echter komt dr H. N. Ridderbos, die goed geïnformeerd is, ons de mentaliteit der leiders verklappen. Beslissend was heel iets anders. Pas bij de schorsing van Schilder hebben de kerken de zaak „eindelijk bij haar waren naam genoemd“. M.a.w. „leergeschillen“ was niet de ware naam, „leeruitspraken“ evenmin. Men wilde de kerkelijke partijchap treffen en onschadelijk maken. De partijchap van Schilder c.s.

De zaak der „leergeschillen“ werd dus aan de orde gesteld, niet om de handhaving der waarheid, doch tegen de partijgeest. En de uitspraken van '42

Ja, de doop brengt ons in en snoert ons vast aan Gods heerdijk verbond, „de hoofdzak, de groote vastigheid van het geloof, de overvloeiende bron van troost, en de krachtige hefboom tot evangelische heiligheid; en langs geen anderen weg, dan dien des geloofs in dat genadeverbond, leidt zij de geloovigen om hunner oeping en verkiezing vast te maken; dat is, op te klimmen tot hunne praedestinatatie“. ⁹⁾

En deze altijd vaste, altijd waarachtige, altijd volle doop is ook steeds het vaste uitgangspunt voor Gods nieuwe genadeopenbaring na afval en verharding. Als God weer terugkomt tot zijn afvallig volk, dan gaat Hij van zijn doop uit, dan gedenkt Hij wat Hij in zijn doop beloofde, dan laat hij den doop weer glansen in het geloofsleven van zijn opnieuw geroepen kinderen. De doop kan „als zegel des genadeverbonds, van Gods zijde niet verboden worden“. Maar daarom mogen de instellingen Gods, speciaal de doop, „om de afwijkingen eener trouwelooze natie of kerk, (nooit) zwak, twijfelachtig, of krachteloos worden voorgesteld. Daardoor zou men ieder uitzicht op herstel of reformatie vernietigen“. ¹⁰⁾

Inderdaad: het verbond des Heeren, zijn woord, zijn belofte, zijn doop zijn het uitgangspunt, de leidraad en het instrument voor onzen Vader als hij zijn volk weer opzoekt met zijn genade en liefde — en zij moeten ook voor ons het motief, het uitgangspunt en de norm zijn voor allen geloofsstrijd, kerkopbouw en beoefening van de gemeenschap der heiligen met al zijn kinderen.

C. V.

⁹⁾ Idem, p. 69.

¹⁰⁾ Idem, p. 44.